

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre : : : 10 frt — kr.
 Fél évre : : : 5 — „
 Negyed évre : : 2 — „
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közleményért, Veszély-
 bázis fölött, a szerkesztőségbe
 bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 TELEBODI K. LAJOS és fiá,
 OSÁTHY KÁROLY könyv-
 kereskedésében és a kiadóhiv-
 talban KUTASI IMRE könyv-
 nyomdájában, a postahivatalok
 nyitányán.

Hirdetési díj:
 Négy sorban heti sorát 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű a többi
 hirdetés alkalmán szerinti a leg-
 olcsóbb árértéket megfogadja
 minden külön megbeszélés
 nélkül 30 kr.

„Nyitár”-ban megjelenő közle-
 mény minden sorát 20 kr.

Hirdetést felvevőknek a kiadó-
 hivatalban, KUTASI I. könyv-
 nyomdájában, valamint KUTASI
 MAN H. könyv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentesen
 beküldött kértatok nem vétel-
 nek ágyelmebe.
 Kéziratok vissza nem
 adandók.

A jövőre.

(m.) Seiffert »közvádlo« a vádat
 elejtő védbeszédével, melylyel cseppet sem
 lepte meg a világot ezen kiválasztott em-
 ber: a legellentétebb hatásokat idézi
 elő. Derült arccal hirdetik uton-utfele
 némelyek, hogy ilyen meg olyan a pa-
 talan vád volt az eszlári eset a zsi-
 dóság ellen, mert ime, még a »közvádlo«
 is elállott annak fontartásától.

Előre bocsátva azt, hogy a vád nem
 az egész zsidóság ellen emeltetett, elhi-
 bázottnak, a tulzott érdeklődés tulzott
 nyilvánulásának tartjuk azt a harsogó
 örömet. Annak tartjuk azért, mert épen ez
 örömszajjal ébresztik föl az érdekkö-
 zösségnek soká szunnyadt hitét ez
 esetről, melyben elvégre is négy-öt sak-
 terral van szó...

Azon hit, hogy Solymosi Eszter
 maradványa a vizek mélyében, vagy a föld
 reneteg tömkelegében van, elrejtve örökre
 a titok leple alá, hogy az ő eltűnése az
 eszlári zsinagoga titokzatos színhelyén törté-
 nt: ki nem írthatják sem a szivekből,
 sem a krónika lapjairól, a világ összes véd-
 ő orvosainak és védő-ügyvédek furfan-
 gos beszédei vagy az érdeklődésnek kéz-
 zel-lábal tiltakozó kapkodása. Ki nem ír-
 thatja, de fonttarthatja épen a kiválasztott
 eszközök, hábókna vád-és védelemmá cso-
 portosítása a »félvilág« pénzéne,
 melynek forrása ama bizonyos kiapadhatlan
 ersény, czélja a bünpalástolás.

Es épen itt rejlik a czélon való tul-
 törés.
 Szászor mondtuk, hogy ha ezt az
 ügyet engedik lefolyni a maga útján, a
 bün elkövetésétől a törvényszéki tárgyalá-
 son keresztül az igazság kiszolgáltatásáig
 ha tehát bizna a magyar társadalomban:
 akkor az egész elalszik, és marad csak
 eszlári esetnek, de így kifejlöve,
 megmaradt társadalmi kérdésnek és ki-
 sérteni jár a társadalom nyugalmát.

Es ily módon azt, hogy a dadai hullá
 Solymosi Eszter volt, kimondathatta a
 pénz-hatalom a törvényszéki teremben a vil-
 gá bünalátára; de hogy az Eszter eltű-
 nési ügye egy fájó társadalmi kérdéssel
 van szoros kapcsolatban, azt semmiféle ha-
 talom nem tagadhatja a meggyőződés erejé-
 vel szemben, mely a nem elfogult világ
 szívében él.

Ezt a hitet épen az érdekeltek ápol-
 ják különös érdeklődéssel, összetartással a
 sakterek mellett.

Es így kiállítják magokat czéltáblának.
 Az eszlári ügy, mint ilyen, elmulik
 és elmulhatik, de a hozzáfűződött esemé-
 nyek rémes és felháborító láncolata mint
 Kain-bélyeg sütődik egy népcsalád homlo-
 kára, mert neki ugy tetszett, hogy veszett
 ügyért szembeszállva, a müvelt társadalom
 ellenében fölvegye a keztyűt és védelmezze
 élet-halálra — persze csak... pénzrel —
 a mindenki által látott igazságtalanságot,
 egy szörnyű vádból kiinduló alkalomkor.

Eltűnt a kézzel fogható corpus delicti
 a semmisség éjjelébe, de helyette megmarad
 a multakból átszarmazó hit a jövő örökül
 és vádolja azt az eljárást, mely elsimi-
 tani igyekezett egy bünügyet, mely mint
 adott eset, megsemmisíthette volna évezred
 hagyományát, és talán kiirhatta
 volna a szivekből szegényen-
 hozó csapással az ember-á-
 latok fogalmát — bünpalás-
 tolás nélkül!

Ez megtörtént, és mint
 vádló cselekmény bizonyít
 a sokaság ellen.

Ettől félünk mi a társa-
 dalom nyugalmának érdekében,
 nem pedig a sakterek föl-
 mentésétől. Volt már ilyen eset több
 is, máskor is meghozta a pénz hatalma,
 a viszonyok rendkívülisége a kívánt eredményt:
 de ma más körülmények közt élünk. Ma a

világ müvelt és felvilágosult, szemét bekötni,
 száját bedugni nem képes sem pénzhatalom,
 sem a fogások tömkelege, még a párt-
 fegyelem bekői is lehallnak és nem
 nyugózik le senki meggyőződését.

A sakterek föl vagy föl nem mentése
 a történet után többé nem egyszerű tör-
 vényszéki eset, hanem — ismétljük —
 egyet a társadalmi kérdés.

Ezt a keresztény társadalom nem igye-
 kezett fontartani, hiszen maga rombolta
 le a társadalmi osztályok válaszfalait a jog-
 egyenlőség behozatalával; de midőn ezt
 igyekeztek elvárhatta volna, hogy ne
 igyekeztek senki, se felekezett, sem az ér-
 igazságot.

Minem bánjuk a sakterek
 fölmentését, ha az bekövetke-
 zik; hajlandók lennénk latba
 vetni a súlyos politikai és
 pénzügyi kényszerhelyzetet
 egy szorongatott néposztály
 ijedelmeit, mely ezuttal saját
 iránytad az igazság menetének;
 csak attól remegünk, hogy a
 zsidóság azon elemei, kik egy
 egyszerű felmentő itéletet sa-
 ját győzelmének tekintenek,
 elbizakodott s kihívó magva-
 viseletével véres jelenteket
 idézhetnek elő s hogy lesznek,
 a kik a kiállott szenvedése-
 kért boszút állván: végletekre
 kényszerítik az ugy is inge-
 rült, ugy is méltatlankodó tár-
 sadalmat.

Magunk láttuk, magunk személyesen
 tapasztaltuk ez oktan elbizakodás, oktan
 gyűlölet cselekedetét s láttuk, hogy egy-
 egy bántalomnak erőlyes viszonzása sok
 helyen elég lett volna ama rémes jelenetek
 felidézésére.

Es van egy hatalmas tényező az eszlári
 ügy és a világ fölött: a közvéle-
 ménny. Ezt nem nyugtatta meg az eszlári
 ügy tárgyalása és ajánljuk, öszintén ajánl-
 juk a zsidó sajtónak, zsidó nyelveknek és
 zsidó tapintatnak: elégedjenek meg azzal,
 a mit diadaluknak tekinthetnek, mert csak
 is lemondó szerénységgel lehet áthidalni
 a zsidóság és a keresztény társadalom kö-
 zött tátongó űrt, csak is a többség
 előtt meghajló kisebbségnek ezen eszélye az,
 a mi a felmerült ellentéteket kiegyenlítő és le-
 csendesíti. Mert e lemondás, ez eszély nélkül
 a társadalmi osztályok közt csak megtört
 faj lehetne akár oláh, akár tót, akár zsidó,
 és csak is e lemondás, ez eszély által le-
 het elérnünk, hogy a t-eszlári eset s a
 hozzá fűződő kérdések dacára egy-két év
 alatt semmivé legyen minden bennünket
 elválasztott akadály.

A tiszta-eszlári ügy végtárgyalása.

Nyiregyháza, jul. 28.

A védbeszédek.

Valahány ház — annyi szokás, valahány
 védő — annyiféle hang. Funtak sirt, Fried-
 mann papolt, Székely Miksa a lelki gyöngöseség
 fegyvereivel kelt sikra, Heumann pedig — ha
 a reá illő leghelyesebb kifejezést óhajtuk hasz-
 nálni — a szemtelenedés modorát találta leg-
 inkább illőnek védelme tárgyahoz és keretebe.
 Székely ur jobb elméleti embernek, mint gyá-
 korlatinak bizonyult s midőn a polgári
 házasságot emlegette, voltak, a kik fia-
 talságának... megbocsátottak.

A ma szoltott védők közül a furcsa kis
 Friedmann védőügyvéd reggeli felkienczör
 kezdett beszélni. A beszéd irgalmatlan hosszú
 leben kért irgalmat a saktereknek; s negyed-
 fél óráig tartott, mert csak 12 órákor ért
 véget. Elég müvelt ügyvéd felfogása nyilvá-
 nult benne, ki csak néha alkalmazza az üres
 prókatori fogásokat. Néha éles satyrával be-
 szélt és ilyenkor némi igaztottságot lehetett
 észlelni a hallgatóság közt, melynek zsidó ré-
 sze őt feszült figyelemmel hallgatta. De álta-
 lában véve nagyobb hatást nem tett a beszéd;
 az a hamis logika, mely abban nyilvánult, bi-
 zony nem ellensúlyozta a Szalay szónoklatát.
 Hanem mikor azt mondta, hogy »benn a
 zsidóság kázd a hazafisággal«.

félünk, hogy nagyon híven jellemezte a ma-
 gyarországi zsidóságot.

Ezután Székely Miksa beszélt, Junger,
 Lusztig és Braun Ábrahám védője, a tanuk
 által egy év előtt elköltött paszuly kérelmet-
 len felfedezője. — Arra nézve, — hogy
 Eszláron fel volt izgatva a képződés, pél-
 dával hozza fel Tóth Borbálát, a kit »álmában
 megmértek«, a varju laposi leányt, a ki meg-
 jött, mert gazdasszonya »több ízben aludni
 küldte« stb. Majd a vizsgálóbíró eljárását
 bonczolgatja szónok; szerinte a vizsgálóbíró
 nem a valódi tényálladékokat kereste, hanem
 csak a rituális gyilkosságot; hogy »figyelmen
 kívül hagyandónak« nyilvánított mindent, a
 mi nem bizonyított a rituális gyilkosság mel-
 lett, másrészt pedig »lehető figyelembevétel
 végett« csatolta az iratokhoz a Székely szin-
 timent képtelen névtelen fejlejtéseket, ha azok
 a rituális vérvétel kapcsolatban voltak. Kilt-
 kelt azután a »szakértelem nélküli szakértők«
 ellen és behatóan bírálta büntető eljárásun-
 kat, mely — Székely szerint — a védelem-
 nek a vizsgálatnál oly csekély
 szerepet juttatott! (Nagy de-
 rülség) Beszédének befejező részében
 hozta, hogy a vérvétel vádjával analog elő-
 itéletek voltak elterjedve a protestánsok ellen
 is, akikről pl. Franciaországban még a mult
 században azt hittek, hogy a szülők megöl-
 ik a saját gyermekeiket, ha ezek más vallásra akar-
 nak áttérni. Es a protestánsokat e dajka-
 mesek ellenében — ugymond — csak Voltaire
 merte védeni, mert mindenki felt az elvadult
 közveleménytől, elannyira, hogy a fanatizmus
 terrorizálta az igazságszolgáltatást. A szó-
 ló végül arra utalt, hogy a protestánsok és ka-
 tholikuskok közti gyűlölet megsűnt, mihielyt
 megengedék a két felekezett közti házasságot
 és azzal végezte beszédét, hogy a felekezett,
 a melylyel házassadni nem szabad, nem tekin-
 tetik egyenjogúnak, lenézetik és azután meg-
 gyűlöltetik és ezért a törvényhozásnak módot
 kell találnia az ily gyűlölet elenyésztetésére.

Székely beszéde után Heumann Ignác
 kezdett el beszélni. U 1/2 órákor. Elejétől
 kezdve egy büntárs szemtelenséggel, durván
 és folyvást izgatottan beszél; nevelten, dühös
 természete már első szavai után tulságokba
 ragadja. Egy neki vadult sakter dühével tá-
 madja meg a viz-gálat egyes mozzanatait és
 — legsajátibb bünét másra tolandó — azt
 mondja, hogy a közigazgatási hatóság, élén a
 megyei közigazgatás fejével, valamennyien azon
 igyekeztek, hogy hamis tanukat szerezzenek,
 hazugságokat kóholjanak és guszogást hajhász-
 sanak. »A zsidók kirablását« véli
 a mozgalom valódi czéljának.

Heumann hangja e szavaknál ismét egy
 a zsinagógában átkozódó sakterre emlékeztet-
 tet; ő maga elspadt a felelemtől, midőn a
 közönség felzúgott a felgyelmű ellen.

Az elnök erre figyelmezteti a védőt,
 hogy mersekelje magát, hogy válogassa meg a
 hangot, melyen beszél és a szavakat, miket
 itt kiejt.

Heumann erre megjegyzi, hogy csak a
 vizsgálat adatait (!) használja. Beszéde további
 folytatában arra emlékeztet, hogy mi minden
 történt a vizsgálat alatt; felelmiti, hogy leve-
 leket koboztak el, hogy megsértettek az apai
 jogot, hogy lártították a keresztényeket a zsidó
 hitfelekezett ellen sat.

Az elnök ekkor közbeszól, hogy ez csak
 Vamossiné felfogása volt.

Heumann beszédét tovább folytatja, de
 mind nekidultabb hangon kel ki.

A szenvedély, ügyvéd ur,
 igen rossz argumentum, — sza-
 kítja felbe az elnök. — Felkérem meg
 egyszer, hogy minden provoká-
 lástól tartózkodjék.

Heumann megjegyzi, hogy senkit sem ne-
 vezett meg és folytatja fejtegetéseit, melyeket
 az elnök azon újabb figyelmeztetéssel sz-
 kít felbe, hogy az utóbb mondottak nincsenek
 összefüggésbe a per tárgyával.

Heumann erre kifejti, hogy újabban a
 rituális vád »ostobaságának (igly) m-
 ez telenségét« fanatizmussal leplez-
 getik. A közönség több ízben zúgással fogadta
 a szónok kifakadásait és általában ingerült
 volt, mire — megszerpeve neháby a közö-
 nség körében észrevelt alak megartartásától —
 kissé nyugodtabb hangon, de mindig bután és
 durván beszélt. — Ügyének sokat ártott.

A fővárosi kereskedő ifjak Debreczenben.

Debreczen, jul. 30.

A fővárosi kereskedő ifjak egylete e hó
 elején mozgalmat indított meg, hogy lerán-
 dult rendez Debreczenbe, az eredeti terv sze-
 rint pusztán szórakozás czéljából; e terv ké-
 sőbbben oda módosult, hogy a kellemest a hasz-
 nonsal is össze kell kötni s így jött létre egy
 értekezlet tartásának eszméje.
 A néhány órára terjedett kirándulásnak

elégge ügyesen összeállított változatos pro-
 grammja volt. A két egylet választmánya főleg
 oda törekedett, hogy a délelőtti 11 órától éj-
 félig tartó excursióban a résztvevők megtalál-
 hassák mindazt, mit óhajtottak s a mi csak
 lehető volt.

A fővárosi kereskedő ifjúság társaságá-
 ban azonban több önálló kereskedő családjával
 együtt érkezett ide s e körülménnyel fogva a
 helybeli kereskedő főnökök is csatlakozva az
 itteni kereskedő ifjúsághoz, együttesen műkö-
 tek arra, hogy a vendégek fogadtatása minél
 imponásabb legyen.

A külön vonaton érkező vendégek fel 11
 órákor érkeztek dr. Herich Károly min.
 osztálytanácsos vezetése alatt, a ki egyszer-
 mind elnöke a budapesti kereskedő ifjak egy-
 letének. Az indóházán nagy számmal voltak
 egybegyűlve a kereskedők és segédek, kiknek
 nevében S z a b ó Kálmán a debreczeni keres-
 k. ifjak egyletének elnöke, üdvözölte szép beszé-
 den a fővárosi vendégeket. Az üdvözlőre dr.
 Herich válaszolt röviden, s megköszönte a szí-
 vélyes fogadtatást.

Ezután következett a bevonulás részben
 kocsiikon részben gyalog. A mint egy 140
 vendég elszállásoltatván, fel 12 órákor a »Bika«
 szálloda disztermébe gyűltek egybe, hogy itt
 a program szerint az értekezletet megtartsák.

S z a b ó Kálmán az értekezletet meg-
 nyitván, előadta annak czélját, s felhívta Bodó
 János elnököt, a fővárosi keresk. ifjak egyleté-
 nek választm. tagját, értekezésének előterjesz-
 tésére. Bodó értekezlete azon eszme körü for-
 gott, hogy a hazai ker. ifjúság közös érdekeinek
 előmozdítása czéljából a létező testvéregyesü-
 letek kebelében szervezen egy országos szö-
 vetkezett, válasszon egy központot, s időköz-
 zönként rendezzen vándorgyűléseket; példaként
 felhozza az orvosok és természetvizsgálókat,
 az ügyvédi kart, az iparosokat stb. Az érte-
 kezés felolvása után, felhívta az előadó a
 jelen voltakot, hogy nézeteiket e tárgyban
 szintén előadják. H u b e n a y fővárosi kereske-
 dő pártolja az eszmét s támogatandónak tartja.
 Dr. Herich felelte lenyegesen és fontos-
 nak tartja a kérdést, s hosszabb beszédben
 (melyet a jelenvotóknak ülöhelyek hiányából
 állva kellett végig hallgatni) azt igyekezett
 bebizonyítani, hogy a kereskedelmi érdekek
 a társulási ily alakjában való előmozdítása,
 mindenesetre csak hasznára lesz a magyar ke-
 reskedelemnek. A fővárosi kereskedő ifjak kö-
 zül egy, az ismeretek szerzése czéljából azt
 hozta javaslatba, hogy évenként kirándulások
 rendeztessenek az osztrák birodalomba, annak
 egyes gyártelepeire. Viszont Stern Győző
 helybeli kereskedő rokonszenves előadásban
 a vándorgyűlésezés eszméje ellen szólt. Végül
 Propper Nepomuk János a helybeli keresk. is-
 kola igazgatója, rövid visszatekintéssel az ed-
 dig elmondottakra hosszú beszédben kifejteti
 törekedett annak czélzertűsége, hogy az ifju-
 ság ne az ausztriai birodalom egyes gyáraiba
 rendezzen kirándulásokat, hanem inkább igye-
 kezzék megismerkedni Magyarország egyes he-
 lyivel és a tapasztalt hiányokon
 szerezzen magának a helybeli keresk. is-
 kola igazgatója, rövid visszatekintéssel az ed-
 dig elmondottakra hosszú beszédben kifejteti
 törekedett annak czélzertűsége, hogy az ifju-
 ság ne az ausztriai birodalom egyes gyáraiba
 rendezzen kirándulásokat, hanem inkább igye-
 kezzék megismerkedni Magyarország egyes he-
 lyivel és a tapasztalt hiányokon

A társasbéd, melyet a helybeli keresk.
 ifjúság a vendégek tiszteletére a »Bika« ven-
 deglőben rendezett kevéssel 2 óra után vette
 kezdetét. Ebben mintegy 350 en egyén vett
 részt. Jelen volt ez ebeben városunk polgár-
 mestere Simonffy Imre kir. tan., Csanak
 József, Szepessy Antal, Lajos tanácsnok Kiss József tanfelügyelő,
 Dr. Király Ferenc kamarai titkár, Szep-
 essy Gusztáv gözmalmi igazgató, s meg-
 számos helybeli kitűnőség. Az ebéd alatt a kö-
 zönséget Oláh Józsi zeneakora szórakoztatta
 (Oláh Józsi nélkül) A harmadik fogásnál a
 polgármester emelt poharat, ürítvén azt ő fe-
 sége a király és családjának egészségére; azu-
 tán eltette a budapesti vendégeket. Utána
 mondak még többen felköszöntőt s az egész
 társaság a legkitűnőbb kedélyhangulatban töltö-
 tette a délutánt egész felét óráig. A délután
 hátralevő részét a vendégek a városi nagyter-
 dőben töltötték s csak este, a »Bika« diszter-
 mében rendezett táncmulatságra tértek ismét
 vissza.

A táncmulatság este 9 órákor vette kez-
 detét, mely elég nyenesen sikerült.

A táncmulatság kitűnő kedvben éjjelig
 tartott, a midőn a budapesti vendégek nagy-
 része elfelután 1 órákor visszautazott a fővá-
 rosba.

S ezzel a budapesti kereskedő ifjak deb-
 reczeni kirándulásának programja kimerítve
 lévén, az ünnepélyesség véget ért.

A táncmulatság este 9 órákor vette kez-
 detét, mely elég nyenesen sikerült.

A táncmulatság kitűnő kedvben éjjelig
 tartott, a midőn a budapesti vendégek nagy-
 része elfelután 1 órákor visszautazott a fővá-
 rosba.

S ezzel a budapesti kereskedő ifjak deb-
 reczeni kirándulásának programja kimerítve
 lévén, az ünnepélyesség véget ért.

Angol-, francia- és
 met-nyelvben fel-
 nek jutányos díjért
 oktatást ad

MATTONI-FÉLE
 GIESSHÜBLER
 legújabb égvényes
 SAVANYU-KÚT
 legjobb Asztali-és udító ital,
 és hatásának bizonyult köhögésnél, gége-
 nyálkánál, gyomor-és hólyag hurutnál.
 DECEK az emésztés elősegítésére.)
 Mattoni Henrik, Karisbad, Cseország.

MATTONI-FÉLE
 GIESSHÜBLER
 legújabb égvényes
 SAVANYU-KÚT
 legjobb Asztali-és udító ital,
 és hatásának bizonyult köhögésnél, gége-
 nyálkánál, gyomor-és hólyag hurutnál.
 DECEK az emésztés elősegítésére.)
 Mattoni Henrik, Karisbad, Cseország.

MATTONI-FÉLE
 GIESSHÜBLER
 legújabb égvényes
 SAVANYU-KÚT
 legjobb Asztali-és udító ital,
 és hatásának bizonyult köhögésnél, gége-
 nyálkánál, gyomor-és hólyag hurutnál.
 DECEK az emésztés elősegítésére.)
 Mattoni Henrik, Karisbad, Cseország.

MATTONI-FÉLE
 GIESSHÜBLER
 legújabb égvényes
 SAVANYU-KÚT
 legjobb Asztali-és udító ital,
 és hatásának bizonyult köhögésnél, gége-
 nyálkánál, gyomor-és hólyag hurutnál.
 DECEK az emésztés elősegítésére.)
 Mattoni Henrik, Karisbad, Cseország.

Trieszt 1882. — Erdemérem
 Haladási erem Bécs 1873.

és Marcel
 J. fia,
 rket-gyára,
 part 10.
 ete van száraz és hibátlan tölgy
 zathol.
 nyosan eszközöltet.
 b kérészettel bérmentve kü d.
 ffa szállítás, ács és asztalo-
 k mellett.

karékpénztár részéről
 közönségnek, hogy f.
 minden adó levonás

teket
 startamra 4° kamat
 mat mellett.
 julius hó 15-én.
 Az igazgatóság.

370. szám.

RJEGYZÉKE
 T V Á N gőzmalom
 készítményeinek.
 Saját raktárban.

k ausztriai értéken
 tégy és engedélyvel néki
 képz. fizetes meg. et.
 sákkal együtt.

100 kltó	21.—
20.—	20.—
20.40	20.40
19.80	19.80
19.—	19.—
18.40	18.40
17.20	17.20
16.20	16.20
15.40	15.40
14.40	14.40
13.20	13.20
12.20	12.20
10.—	10.—
8.—	8.—
5.—	5.—
4.40	4.40
4.40	4.40
3.80	3.80
10.60	10.60
10.—	10.—

lytartalma, — teljsuly
 asulynak véve:
 9 számig 25 és 85 kltó
 50
 75

Szalai Károly m. vádló beszéde,
a t. eszlári ügyben f. hó 27-én.

— Folytatás. —

De tovább megyek, hogyan képzelhető az, hogy mikor a leány a Kohlmeier boltjától elmaradt, ne a rövidebb és egyenes uton menjen célja felé, mint a mely legközelebb vezet a Tiszához, hanem, a mi az öngyilkosságok történetében unikum volna, haladjon kerülő uton és a Tiszának azon része felé, a hol a víz sekélyes volta miatt lépésről-lépésre kellett volna bellebb menni a vízbe, hogy azután a közepén megölje magát. Az a gyermek, kinek ily lelki ereje van, nem öli magát vízbe. Kétségtelen tehát, hogy azon feltevés, hogy Eszter önmagát vesztette el, nem csak képtelenség, de neveltséges is.

Es mégis, tekintetes kir. törvényszék, a titkos védelem, a melynek nyomait, úgy a vizsgálat alatt, mint a végtárgyalás folyamán csak az nem észlelte, a ki ily dolgok felett szívesen szemet huny, erre a kérdésre vetette magát. Azt kellett, ha nem lehetett már bizonyítani, legalább valószínűvé tenni, hogy Eszter öngyilkossá lett. Megkísérletet ennek indoklása is. Megbotránkozva hallottuk, úgy hiszem, mindannyian, mint akarták a gyermekkor szentségét piszkos és trágár gyanúsítással beszenyezni. De az Isten meggátolta e kísérletet még keletkezéskor.

Azt is be akarták bizonyítani, hogy azon napon, a melyen eltűnt, szomorú volt, azonban kislát és pedig csakhamar, hogy ezen körülmény, ezen előadás csak kórhalmány, még pedig zsidó kórhalmány. Ó nemcsak hogy szomorú nem volt, hanem a tanuk egyhangú állítása szerint, nem is lehetett szomorú, mert őt éppen az nap öröm érte igaz, hogy az itt jelenlévőknek ez nem nagy öröm, de öröm azon szegény falusi leányra, a kinek életében események nincsenek az, hogy gazdasszonya váratlanul azzal lepte meg, hogy a közelgő ünnepekre új ruhát csináltatott neki.

De mégis öngyilkosnak kellett lennie, és hogy ez kimutatható legyen, mindenkéltől az anyát keresték s vérpézt kínáltak neki azért hogy a hullát, a melyet neki hozni fognak, saját gyermekének ismerje el. Midőn ez vizsgautasítatott, arra biztatták, hogy a Szűcs János által bebizonyított Tokajból eredő hullát ismerje el gyermekének. E kísérletnek sem volt eredménye. Megindult tehát a vándorlás Eszlárra.

Az egyik erre, a másik arra utazott, minden kigondolható, sőt bebizonyítottan, hánis ügy alatt. Így Rosenberg Hermann azt állítja, hogy ő Sztrópok vidékén azért járt, mert ott a görög papnál egy magyar leány szolgál, a kiről az a hír keletkezett, hogy Solymossy Eszter, pedig azt mondják, hogy Sztrópok görög pap nincs is, de ezen utazásnak meg lett a maga következménye, mert elterjedt mint biztos tény nem csak a vidéken, de a fővárosban is az a hír, hogy Eszter pár nap alatt előkerül, s mert 1882. évi június 18-án T. Dadán a többek közt egy Eszter ruhába öltöztetett holttestet fogtak ki a Tiszából. Erre az a hír is bejárta az egész vidéket, hogy megvan Eszter. Néhány tanu pedig Eszlárról e hír benyomása alatt a hullában csakugyan Esztert vélte felismerni, de midőn megsejlelték, az anya, a testvérek, a rokonok a boldogult papja és tanítója, iskolatársai, mindannyian oda nyilatkoztak, hogy e holttest Eszteré nem lehet.

Es midőn ehhez járult az, hogy a t. kir. törvényszék vizsgálóbírósa által megtartott szemléhez hívtak orvosok oly világos jelenségeket konstatáltak, a melyek a hullának Eszterrel való azonosságát teljesen, tökéletesen kizárták: akkor nem volt és nem lehetett többé senkinek kételye arra nézve, hogy a kifogott hulla nem Eszteré, s hogy ez nem egyéb, mint a büntetőeljárás felrevezetésére kigondolt mérénylet. Oly nagy volt a különbség Eszter és a kifogott hulla közt, hogy az egyszerű megsejlelés minden kétséget eloszlatott, annyira, hogy e kérdésel egyáltalában nem kellene sem a t. kir. törvényszéknek, sem senki másnak foglalkozni, ha a mondottam védelem erre nem fektette volna a fősúlyt. Jelenséget látjuk már ennek akkor, midőn az a közbeszéd keletkezett, hogy Eszter lábán tehéntiprás nyomának kell lennie.

Azonban ép azon tanuk, a kik itt a királyi törvényszék előtt a végtárgyalás folytán bevallották önként, hogy ígértekkel csábítottak el, mint Szakolczai Julcsa, egyenesen rámutattak azon jelle, a mely a lábán eleintén látszott ugyan, de oly kontarul volt csinálva hogy az az első leontésre eltűnt. De mit tesz a védelem? zaklatja a királyi törvényszéket azzal, hogy ismételteti a szemlélet; a mint az iratok mutatják s bizonyítják, e kérelem több ízben elutasított.

Bekövetkezett azonban valami, mire én azt mondom, hogy sokat adna minden magyar ember azért, ha a történelem e lapját kitéphetné a történelem könyvéből s ez az, hogy a kir. ügyesség is beleavatkozott ebbe az ügybe. A főügyesség és a védelem együttes fáradozásának ezután csakugyan sikerült a törvényszéket arra bírni, hogy új szemlélet rendeljen el. Az exhumáció megtörtént a budapesti egyetemi tanárok közbejöttével, és itt kezdődött a harc a tudomány és a valódi tények közt.

Azt mondta a kir. főügyési helyettes ur, hogy ő nem reflektál Magyarországot legfelsőbb egészségügyi hatóságának, az egészségügyi tanács véleményére azon okból, mert az indokolva nincs; hát én is megkockáztatom erre nézve azt a megjegyzést, hogy az indok, mielőtt a szakértő egyet vagy mászt mond, a vé-

ménynek nem kiegészítő része és mikor a szakértő indoklással lép elő, oly indoklással, mint ezt különösen tudós Scheuthauer tanár ur tette akkor nagyon közel áll ahhoz, hogy inkább ügyvédnek, mint szakértőnek tekintsek.

Én megvallom egész őszinteséggel, hogy az orvosi szakmával távolról sem foglalkoztam sohasem, de nem is hiszem, hogy még az ezzel való foglalkozásom is azt eredményezhetné, hogy én a folytatott vita tudományos értekeről véleményt mondhatnék, vagy ennek folytán a szakértőkkel vitába bocsátkozhatnék s a t. törvényszék véleményét akár erre, akár arra irányozhatnám.

A t. kir. törvényszék a szakértői véleményem nem köti; megmondja ezt magában a kifejezés „vélemény.” E magyar szó „vélemény” vélelmet jelent, azaz olyasmit, a mi nem bizonyíték, hanem az csak az illetőnek, megengedem, legjobb tudomása szerinti nézete; mikor ehhez járul, hogy Scheuthauer azon véleményének s ítéletének legprecízebb kifejezése ily formák: hiszem, nem igen hiszem, majdnem biztosan állíthatom, cum grano salis, akkor azt hiszem, hogy az, hogy ezen véleményem akár felszök a tsvézek előtt, akár nem, az az ügy eldöntésére nézve egészen mindegy, mert itt nem arról volt szó, hogy mit hisz Scheuthauer egyetemi tanár ur, hanem az, mi van, mi nincs bebizonyítva. Mondom tehát, nem tartom egyáltalában feladatommak, hogy én magával ezen orvosi véleményem lényegével foglalkozzam, de nem halgathatom el azokat, melyek, azon véleményem oly felőlők, melyeknek felőlőknek kell lenni mindenki előtt, ki helyesen gondolkodni tud.

Mondom, ezen körülményeket el nem halgathatom, s kell, hogy azokat a t. törvényszék figyelmébe ajánljam; mert ha bebizonyítható az, hogy az általunk, laikusok által is felfoghatólag helytelenül okoskodik, akkor a véleményem még kevesebbet ér, mint a „hiszem”, „valószínű” stb. Azt mondja dr. Scheuthauer ur, hogy ő a hullát 14 évesnek tartja, különösen azért, mert összehasonlította a prágai és gráci egyetemen, illetőleg az ottani tanárok egyikenél őrzött 14 éves gyermek csontvázával; hozzá teszi azonban, hogy a gráci csontváz sokkal kevésbé kifejlett, a prágai megközelíti, de még sincs szerinte annyira kifejlett; már kérem, nem hallottam oly logikát soha a világban, mely ezen körülményekből ne azt következtesse, hogy az a t. dadai csontváz idősebb, hanem azt következtesse, hogy fiatalabb, és midőn ezt alkalmaztatni akarja arra, hogy a tiszai dadai hulla Eszter hullája, ez a legkirívóbb következtetés. Dr. Horváth László ur, a kinek hosszú tapasztalatát legalább senki sem fogja kétségbe vonhatni, határozottan azt állítja, hogy ezen vidéken a leány-gyermekek igen későn fejlődnek általában.

A tanuk különösen azt állítják, hogy Eszter ezen vidék általánosan visszaromlott fejlődöttségéhez képest is nagyon visszafelődött, illetőleg elmaradt fejlődésű volt. Ily körülmények közt abból, hogy a hulla mint prágai, mind a gráci egyetemen őrzött csontvázal fejlődöttebb volt, azt következtetni, hogy Eszter hullája legyen a dadai hulla, ezt nem értem, az ily következtetés helyességét el nem ismerhetem.

Még egy feltűnő dolog van, melyet mint laikusnak szintén szabad érintenem és az azon következtetés, melyet Scheuthauer doktor ur a kórmók hiányából von le. Ő azt mondja, az exhumáció alkalmával hiányoztak a kórmók, ennek következtése az, hogy az első szemlé alkalmával sem lehetett meg, s ha meg nem voltak, annak ismét az a következtése, hogy bizonyos, általa, gondolom, 6—12 hettel meghatározott időközben a hulla a vízben feküdt, de akkor, midőn doktor Trajtler ur és Horváth orvos ur s számtalan tanu azt mondja, hogy saját élő szemekkel látták a kórmókat, midőn dr. Belky tanár ur, ki tulajdonképen e szakmában legalább oly tekintélyt, mint Scheuthauer tanár, azt mondja, hogy ha a kórmók a hulla újján a kórmógyat meghaladják, akkor azok létezése fölött laikus sem tevédhét.

Ha ez áll, akkor megint ott vagyunk, hogy Scheuthauer tudor ur egészen megfordítva és egyenesen a védelem javára következtet, mert ebből nem az következik, hogy ha az exhumációkor a kórmók meg nem voltak, meg nem lehetett a szemlélet sem, hanem következik az, hogy miután a szemlélet a kórmók megvoltak, az exhumációnál pedig meg nem voltak, ha azok időközben a tudomány állítása szerint el nem enyészthettek, egyszerűen ellopattak és bizonyosan nem a védelem számára lopattak el, mint a festék és papír is kéz alatt tévedt el, s a mint be lehetne bizonyítani, hogy a fogak egy része is eltűntetett.

Magyarzatokba is bocsátkozott dr. Scheuthauer és ezt csak azért érintem, mert erre a főügyési helyettes ur is hivatkozott indítványában. Azt mondja ugyanis dr. Scheuthauer ur, hogy abból, hogy a hulla nagyobb volt, egyáltalában nem következik az, hogy az nem lehetett kisebb, vézna testű Eszter hullája, mert — ugymond — ez nem egyéb, mint a vízbefeladás természetes következtése. Jó, elhiszem, nem is batorodom az ellen kifogást tenni, hogy a vízbefeladás minden hullával változást idéz elő, de hogy az a változás olyan legyen, hogy a csontok, az izmok nagyobbodjanak, úgy, hogy a hulla aránya mégis megmaradjon, hogy megszelesedjen a váll és megmaradjon a kellő vékonyságban a derek, ezt már én nem hiszem, sem nem lesz olyan tudós, ki ezt bebizonyítani képes lenne.

De még egyet, tek. törvényszék! S ez a hulla kezére kötött festékre vonatkozik. Azt

hiszem, hogy ismét nincs oly tudós a világban, ki csak okadatolni, nem bebizonyítani képes lenne, hogy van lehetőség abban, hogy akkor, midőn a hullának a haja kiázik a vízben, midőn lezárnak körmei, midőn annak bőre lehámlik, ugyanakkor a kézen levő kendőben volt papiros el ne romoljon, a festék pedig fel ne olvadjon, de hivatkozom egy a végtárgyalás alkalmával itt ugyan fel nem olvasott, azonban Eötvös Károly ügyvéd ur által a végtárgyalás folyamán benyújtott beadványra, a mely határozottan világosan azt tartalmazza, hogy a hulla kezén a keszkenő köve volt; az, hogy a kendőben sem a papír, sem a festék el nem olvadt, határozottan bizonyítja azt, hogy azon keszkenőt azok kötötték Eszter kezére, a kik bűnének áldozatai lettek.

A védelem meggyőződése tehát, legalább Eötvös Károly védő ur meggyőződése az időben határozottan az volt, hogy a hulla nem Eszter hullája, hogy azon bűnténynek kellett elkövetetni, hozzájárul mindenkézz, tek. törvényszék, az, hogy hipotézis, ha nem is bizonyíték, de legalább némi meggyőződést mégis nyújthat akkor, ha annak alapja bebizonyítottan való igaz, helyes, itt az sincs meg, mert azon számos tanu, kikre a főügy. helyettes ur hivatkozott, úgy hiszem, a végtárgyalás folyamán kétfőre redukálódott, Zurányi Kálmánra és Szűcs Jánosra.

Nem szokásom, nem is teszem ezuttal sem, hogy tanuk felett ítéletet mondjak, nem nevezek senkit hamis tanúnak, hanem igenis kötelességem figyelmeztetni a t. törvényszéket azon körülményekre, melyek ezen tanuknak többé kevésbé aggályos voltát tüntetik ki. Zurányi Kálmán tanu aggályossága kétségelenné válik az által, hogy midőn itt Tiszalökön a vizsgáló bíróságot megtalálhatta, sem ott, sem Nyiregyházaán soha észbe nem jutott valamost tenni, hanem szűkkeseknek találta Pestre utazni, s a védőknek jelentkezni; de ha ez csak általános megjegyzés is, van egy különös körülmény, és ez az, vajjon lehető-e, hogy az az ember, a ki oly foku képzettséggel bír, mint Zurányi Kálmán, megjegyezzen magának másfél év után is, alig egy pillanatra látott heget, akként, hogy másfél év múlva itt a tek. kir. törvényszék előtt lerajzolni képes legyen egy, a mint az a szakértő véleményem kedvező s e mellett azt mondhatta, hogy hogy annak közvetlen közelében levő körmöt sohasem látta, ez nem lehet egyenes tanu, ez aggályos tanu.

Hát Szűcs János? Nem fárastom a t. törvényszéket soká, csak egyet mondok: van e szeles Magyarországon egyetlen egy magyar ember, a ki a kir. ügyességét államügyességnek nevezzé? Nincs. Az államügyesség a kir. ügyességnek nemet kifejezése, következőképpen ezen kifejezésre csak oly emberek taníthatók meg ott, a kik nemetül beszélnek. Hozzájárul az is, hogy ez a Szűcs János ugyanazon ember, kit felfogadtak arra nézve, hogy a dadai hullában Solymossy Jánosnéval saját gyermekét ismertesse el.

A tek. törvényszék előtt erősítette azt, hogy Solymossy a dadai hullában saját gyermekét ismerte fel, holott kiderült, miként az időben, mikor Szűcs János állítja, Solymossy az a hullát még nem is látta. Dr. Trajtler és társainak orvosi véleménye, mint említettem, Magyarországon legfőbb egészségügyi hatóságának véleményével erősítették, de erősítették az által is, hogy a t. egyetemi tanur urak majdnem teljességében valóan ismerték el a közegészségügyi tanács véleményét, a menyiben itt világosan kinyilatkoztatták, hogy magukat annak kritizálására hivatottak nem érzik.

De más bekövetkezett körülmények által is erősséget nyert azon vélemény, hogy helyesen határozva meg az az időt, a melyet a hulla a vízben töltött s helyesen határozva meg, hogy ez a hulla kezére kötött guzs, kötel vagy más ily eszköz a vízben, a mint ez a később bekövetkezett események és vallomások által igazoltatik, igaz, hogy a védelem részéről ep úgy, mint a kir. ügyesség részéről tagadásba vétetik, illetőleg kétségbe vonatik Matejnek, Herskónak, Smilovicznak s a többieknek vallomása, szeles világban meghurcoltatott Magyarországon igazságszolgáltatása, elmondattott, hogy Magyarországon az inkuizíció ideje visszajött, hogy képzelt bűnökért, viziókért ismét kihozzák az embereket, de hát én azt kérdezem, tek. törvényszék, hogy feltevé, ha ez így lett volna, az általam elősorolt egyének vallomásának helyességén, annak sulyán változtatna-e legkevésbé is? Nem változtatna, mert nincs oly kínzás, nincs oly erőszak a világban, a mely által valaki lehetlenségre kényszerítették.

Itt pedig annak kellett volna bekövetkeznie, mert a mint az iratok bizonyítják, a kik vallottak, nem egyszerre s nem olyan időben hallgattak ki, hogy azok vallomásából mások meríthettek volna tudomást, vagyis meggyallván egyik az eseményt, a másik már, csak hogy úgy mondjam — ezt utána mondhatta volna.

Friedmann: Elmondták.
Szalay: Ez ki van zárva, tek. törvényszék, a vizsgálati iratok szerint is. Matejről senki sem állítja, hogy bántották volna, mert azok, a kikre a védelem hivatkozott, nem tudom, keszkarva-e, vagy véletlenül, Matej helyett Csepkanicsról állítják, hogy kihozattott azt pedig nem fogja a t. védelem, annál kevesebb a tek. törvényszék kínzásnak vagy ijeszgetésnek tartani, ha arról a Matejéről, a ki itt a tek. törvényszék előtt heteken keresztül egy ingben állott, azt mondja a pandur, hogy levetkezették. Hersko volna az, akire nézve valószínűséggel el lehetne fogadni azt, hogy kínzás után vallott. Ha e kínzások meg-

megettörtének, de Hersko kihallgatási jegyzőkönyvében világosan benne van az, hogy Matejtel szembesítették, ez szemébe semmi mást nem mondott, mint azt, hogy látta, midőn Smilovits Tarkánynál a hullát átadta.

Megengedem, hogy ezt a védelem kétségbevonja, de hogy hitelt találjon Hersko ellenkező állítása akkor, midőn azon jegyzőkönyvet két oly egyén írta alá, mint aláírta, ezt bátor vagyok a tisztesség nevében kétségbevonni. Így megy tovább. Állí tatik, hogy Hersko Smilovicznak, Smilovics ismét Vogelnek mondta szemébe a dolgot. Igenis, csak hogy Smilovics azt mondja, miként ő nem Hersko megveretése miatt ijedt meg, erről tudomással sem bírt, hanem attól, hogy a vizsgálóbíró Vogelnek arcát felfelé huzta.

Csak hogy az iratok igazolják, hogy Vogel Smilovics beismerése után 10 nappal hallgatattott ki és gondolom, 16 nappal később állítottatott vele szembe. Midőn tehát azt hiszem, bebizonyítottam azt, hogy még azon esetre is, ha ezen vádlottak kínzásoknak lettek volna kitéve, még sem volna vallomásuk ezen kínzás kifolyásaként tekinthető, tagadom kell az iratok és a végtárgyalás folyamán kifejtettek alapján azt, hogy ezen vádlottak egyáltalában kínzóva lettek volna.

Két tanu, kik az egyiket a törvényszék meghiteltetésre sem tartott érdemesnek, említést tesz bizonyos gyűszűről. Csak arról szölok, mert hogy valami nagy kínzás lenne, mit egyébiránt épen semmi sem bizonyít, hogy valakinek vizet adnak akkor, midőn szomjas; vagy valami nagy kínzás jelenék abban, hogy a vádlott urak után a szegény becsületes pandurok és csendőrök búrósnyezkeket nem hordtak, azt nem hiszem.

Az összes kínzás redukálódik a gyűszűre. E két tanu ellenében egy tisztességes ember egyszerű tagadása is elég; de más körülmények is szólnak ellenük. Azon két tanu leírta ama gyűszű mütét következményeit. Ha azon gyűszű valóban létezik, akkor az, a mint itt leíratott, körülbelül egyforma a középkori inkuizíció által használt dammschraubával s ezen esetben csakugyan erős hit kell ahhoz, hogy valaki csak lehetőnek is tartsa, hogy ezen eszköz csupán oly nyomokat hagyjon maga után, melyek a pandurnak egyszerű leíratása következtében elenyésznek.

Hozzájárul ehhez még azon körülmény, hogy a vádlottaknak ezen állítólagos megkínzóztatása épen azon időre esik, a mint erre a k. főügyesség jónak látta szövetkezni Barczakkal, jónak látta detektíveket kiküldeni, nem hogy a vizsgálóbíró működését elősegítsék, hanem hogy ellenőrizzék; ha ezek a kínzásokról mit sem tudnak, azt hiszem, nagyon erős bizonyíték ez arra, hogy ily kínzások meg sem történtek.

Amennyival inkább, mert azon előadás, hogy Hersko azon napon nappal ki nem hallgatattott, ne hogy a detektívek ezt észre ne vegyék, mi történt vele, megczafolatik azon tény által, hogy ő az nap delután és este is kihallgatattott. Mi marad tehát fenn azon kínzásokból, a miért érdemes volt Magyarországon igazságszolgáltatást meghurcolni? Bizonyára semmi más, mint azon dicserendő igyekezet, hogy a vizsgáló bíró a hivatalos órákon tut is, sőt még az éjt is feláldozta, s a vádlottakkal kihallgatta.

Es itt, tek. törvényszék, nem zárkozhatom el azon meglepő hasoulat elől, mely e tekintetben előmbé ötlök. — A sors úgy hozta magával, hogy nem nagy időközökben Magyarországon két hatal bírósági hivatalnok majdnem hasonló körülmények közt jusson. Mindkettő rémes, mindenkit felháborító büntető nyomozásával bízott meg. Mindkettő eljárt hivatalában, az egyik Budán, a másik Nyiregyházaán, és mi a következtetés? Az, hogy mig nem találkozik ember, ki abban, hogy Tóth Gerő Spangát és társait ejjelenet kereszttul hallgatta ki, csak felőlő dolgot is találjon, elegen vannak, kik Bary József vizsgálóbíró eljárását, ki nem tett egyebet, mint Tóth Gerő, ócsárolják és rosszallják.

Én azonban meg vagyok győződve, hogy a tekintetes törvényszék e felfogásban nem osztozik, nem fogja elhinni azt, hogy a mi Budapesten érely, az itt bűn, a mi Budapest tisztességes, az itt ocsmányság, és miután úgy Smilovics, valamint Hersko vallomására nézve oly valami, a mi azt meggyengíthetné, elő nem fordul, az ő vallomásukat teljes érelyben feunállónak fogja elismerni.

A hullacsempezék vallomása és az itt kifejtett események, tek. törvényszék, Eszlárra, Eszter eltűnésének helyére vezetnek bennünket Eszter féltalál ruhája, oda vezetnek azon foltok, melyeken egy feloszlásnak indult ember holttesten nyomai vannak, s melyekről világosan be van bizonyítva e végtárgyalás folyamában, hogy azok a dadai hullától nem eredhetnek. Oda vezet bennünket Hersko és Smilovics vallomása, kik Grossban és Kleinban felismerték azon egyéneket, kik nekik a hullát, és Grossberg Leonéban felismerték azon aszszonyt, ki a ladányi fűzesben a ruhát nekik átadta, és valóban, tek. törvényszék, észszerűleg nem is kereshetjük másutt a bűnösöket, mint Eszláron. 1882. április 1-én és azt megelőző napokban bizonyos élénkség uralkodott a t. eszlári zsidóság között, koldusok, metszők és más emberek jelentek meg ott, kik egyébkor megfordulni nem szoktak.

Kérdőre vonatva a vizsgálóbíró által, nevezetes egyhangusággal vallják a második kihallgatásnál, mert az első kihallgatásnál erről sokan mit sem tudtak, hogy mindezek az idegen emberek azért gyülekeztek T. Eszlárra, mert Taub Emanuel onnan eltávozódozó lévén,

uj metszőt összehurcolt teszi azt, hogy az akkori kö-

De a bizonyítási lehetetlen. Mind emlegetett m való gyülekez tározottan od napon sem volt; azon ok kimondására tetlen az öss lazni óhajto da, melyben jelöltek közt mutatta Ped vallomás ele ról azt mon inát, a más nemelyik azt pteken; s ják, mind sa

Ha el arra, vajjon imádságot, hozzá vessz azt, hogy sa seget nem állásra pály ehhez meg szik, mintha volna a vád mert vanna hanem nég litest.

De ig kik azt meg templomban hogy egy s a tevédes a egyike emlé miken a t meneténél pen is téve azt, a ki a len a temp látszik utal is emlit, m emlitest.

Tek. t test a véd akart előlő nézve, hogy 12 óra táj általán ne időzni, mik ur is, aki tartja, beb pont teljes S nagyon igyekezete mit tudnak voltak, egy sem igazolt 1 óráig n Schwarz S

Azt a vortak a hogy hány mentek, m fel. Es ha sztem is, h gies és ott igazolási, h barhol lönt igazolása, a Rosenberg hogy figye venszék ügyben a tom oly a

Fried Szak a ki nap neki, a m érdekelte theténél zsidó tan szék, nem le, pedig illetőknek

Ott határozot közvetlen fordult e erzi maga más is, h zottan azt azt kívánó jön és a

De is, hogy a nyi bizony nézetétől, függ Es figyeimet kom leun előtt, a mert Sch tiltja az érdeklőd got tege

Frie Szak Ein Szak téhát au hívott t azoknak sön. Ro azonban mását h ez pedig

uj metszót kellett választani. A közbeszűrt, összehurcolt körülmények tömege nehezzé teszi azt, hogy az april 1-én történteknek és az akkori körülményeknek hű képét nyerjük. De a ki figyelemmel hallgatta végig a bizonyítási eljárást, annak egyáltalán nem lehetetlen. Minden oda vezet, hogy az annyszor emlegetett metszovolásztas, és az ez okból való gyűlekezés semmi más, mint ürügy, hártározottan oda vezet, hogy T-Eszláron azon a napon sem sakterválasztás, sem próba nem volt; azon okok, melyek ezen meggyőződésem kimondására utalnak, a következők: képzeltetlen az összes ott jelenlevő és állítólag pályázni óhajtó sakterek azon időben tevédenek oda, melyben egyik vagy másik az állítólagos jelölték közül imádkozott, illetőleg magát bemutatva pedig e tekintetben majdnem minden vallomás elterést tartalmaz. Nemelyek Braunról azt mondják, hogy szombaton este e próbáimát, a másik azt mondja, már pénteken este. némelyik azt mondta, ketten mentek próbáimára pénteken; egy szombaton, számosan azt mondják, mind szombaton.

Ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy arra, vajjon Buxbaum mikor tartotta a próbáimását, egyáltalán senki sem emlékszik, ha hozzá vesszük, hogy Buxbaum maga bevallja azt, hogy sakter soha sem volt, ezt a mesterseget nem tanulta, következik, hogy sakteri állásra pályáznia lehett volna. Hozzájárul ehhez még egy körülmény, az, hogy úgy látszik, mintha az ott jelen metszők száma sem volna a vádhatározatban helyesen megállapítva, mert vannak vallomások, melyek nem három hanem négy, sőt több sakterről tesznek említést.

De így van az a koldussal is. Vannak kik azt mondják, hogy ketten voltak jelen a templomban. Vannak ismét, kik azt mondják, hogy egy sem volt jelen, — pedig ki van zárva a tévedés lehetősége akkor, a midőn a tanúk, egyike emlékezik a zsidók közt divó szokásról, miként a templomban megjelent koldusnak bemutatni mindenki kezét ad. De még másképpen is tévedésnek kell lennie a dologban, mert azt, a ki azt mondja, hogy két koldus volt jelen a templomban, midőn őket leírja, Wolnerre látszik utalni, ez pedig nem az, kit Schwarzcz is említ, mert ez magas, veres emberrel tesz említést.

Tek. törvényesek! Legnagyobb erőfeszítést a védelem ott fejtett ki midőn zavart akart előidézni azon bizonyított körülményre nézve, hogy Eszter a zsidótemplom körül déli 12 óra tájban fordult meg. Ugy hiszem, egyáltalán nem szükséges ennel hosszabban időzni, mikor még maga a főügyész helyettes ur is, aki pedig a vádlottakat ártatlanoknak tartja, bebizonyítottuk elismerni, hogy az időpont teljes határozottsággal bebizonyítva van. S nagyon indokolt a védelemnek mondottam igyekezete is, mert míg a vádlottak igenis szót tudnak adni arról, hogy egész napon hol voltak, egyáltalán nem képesek legkevésbé sem igazolni, hogy körülbelül 1/2-12-től délután 1 óráig mit cselekedtek. Különösen áll ez Schwarzcz Salamonnól és Braunról.

Azt állítják, hogy d. e. 11 órakor eltávolították a templomból, de arra vonatkozólag, hogy hányan mentek, kivel mentek és miként mentek, minden betűben ismét elterés merül fel. És ha magát az általuk állított tényt veszem is, hogy eltávolított, elmentek Rosenbergrig és ott betértek, az általánban nem képesek igazolni, hogy őket akkor 11 óratól 1-ig valaki bárhol láttá volna. Megkisereltetett ennek igazolása, meg pedig Solymossy Zsófi, illetőleg Rosenbergrig vallomásaival s itt általában kell, hogy figyelemmel legyek és kérem a tek. törvényesek különös figyelmét arra, hogy ezen ügyben a zsidó tanúk általában nem tarthatom oly aggálytalannak, mert...

Friedmann Bernát: Hát a keresztényt? Szalay Károly: Mint épen a t. védő ur, a ki nagyon hajtogatja fejét és nem tesz nekik, a mit mondok. Épen a t. védő ur mondta, érdekeit felek még egy czípfőrti perben sem tehetnének tanúságot, már pedig az összes zsidó tanúk érdekeltek, s én ezt, tek. törvényesek, nem a végtárgyalás eredményéből vonom le, pedig vonhatnám, hanem igenis levonom az illetőknek saját vallomásaiból.

Ott van Alternek a bejelentése, melyben határozottan azzal indokolja azt, hogy amár közvetlen érdekelve a dologban nincs, nem is fordult elő sehol sem ez ügyben, érdekelve érzi magát úgy mint zsidó, de van más vallomás is, ha nem csalódom, Kleiné, ki határozottan azt mondja, hogy a közös vallás érdeke azt kívánja, hogy az ügy világosságra ne jöjjön és a büntettek ki ne tudassanak.

De osztozom a t. védő ur azon nézetében is, hogy a vallomások ereje és az, hogy mennyi bizonyító erővel bírnak, az illetők egyéni nézetétől, egyéni meggyőződésétől igen sokat függ. És itt bátor vagyok a tek. törvényesek figyelmét felhívni arra, a nélkül, hogy zsidókom lenne az, hogy igazságg, miként a zsidók előtt, az orthodox zsidók előtt törvénynek ismert Schulchan Aruch 28-ik §-a világosan megtiltja az orthodox zsidókat, azt, hogy a zsidót érdeklődő ügyben keresztény mellett tanúságot tegyen.

Friedmann: Tessék eredetiben bemutatni. Szalay: Nagyon szívesen. Elnök: Nem tartozik a dologra. Szalay Károly: A tek. törvényeseken lesz tehát annak megítélése, vajjon általában a felhívott tanúkai vallomása olyanok-e, hogy azoknak teljesen bizonyító erőt tulajdoníthatson. Rosenbergrig Hermanın vallomására nézve azonban van egy körülmény, mely az ő vallomását határozottan megdönti, aggályossá teszi, ez pedig az, hogy Rosenbergrig azt mondta, mi-

ként akkor, midőn Taubhoz ment déli 12 óra után, négyed egy, fél egyre, akkor Solymossy Eszterrel találkozott.

(Vége köv.) — Hírek. Pauler Tivadar igazságügyminiszter lekötését hirdeti a zsidó sajtó; ketségtelen, hogy ez által a nyiregyházai törvényesekre kíván hatni, mert e lekötéséről szó sem lehet. — A kolera hírek egyre fenyegetőbbek. Így az a hír járja, hogy már Marseilleben is fordult elő egy eset. Az orosz belügyminiszter a cholera ellen legutóbb elrendelt óvintézkedések kiegészítésül rúndelelet bocsátott ki, mely szerint azok a hajók, melyek egyenesen Egyiptomból jönnek és nincsenek bizonyítvánnyal ellátva, hogy utközben már voltak vesztegár alatt, a balti-tenger kikötőiben nem köthetnek ki; azon hajók pedig, melyek Észak-Afrika egyik kikötőiből érkeznek a balti-tenger kikötőibe, egészségügyileg megvizsgálandók s ugyan eseten 6 napi vesztegár alá helyezendők. Julius 26. reggeltől tegnap reggeltől Kairóban 8. Ismaéliában 2. Gizehben 31. Mehalteben 52 és Aantahban 28 ember halt meg choleraiban. — Chamberbord gróf folytonosan gyógyul.

Déry (Leidenfrost) Gyula, városunk szülőtte, Polonyi Géza orsz. gyűtl. képviselő visszalépése folytán a „Nemzeti Ujság” főszerkesztője lett. — A „Nemzeti Ujság” az, mely a legelőkeltebb rokon-szenvedtanusította a t. eszlári vádlottak irányában, s így remélhető, hogy az ifjú főszerkesztő is kellő előismeréssel fog találkozni elvtársai részéről.

Helyi hírek.

Hajdumegye alispáni hivatalának betöltése képezi most az illetekés köröknel a kombináció tárgyát. Mult alkalommal említettük, hogy ez állásra Ráczó Gyula szolgabíró és Karap Mórt emlegetik; újabb arról értesülünk, hogy e hivatalra Lengyel Imre törvényeségi bíró a helybeli törvényeseknél, is ki van szemelve. Nem tudjuk ugyan, hogy a három emlegetett jelölt közül melyikben fog összpontosulni a megye bizottságának bizalma, de annyit kinyilváníthatunk azok után, miket idevonatkozólag mult alkalommal elmondottunk, hogy Lengyel Imre színtén azon egyének közé tartozik, kik tapasztalataik és a megyei közigazgatás terén szerzett ösmerteiknél fogva legalkalmasabban a futas állásra. Kérdjük azonban: mily álláspontot foglal el ez ügyben a megyei függetlenségi párt s történik-e ez irányban mozgalom?

Talált csontváz. Knoll Pál csapóutczai házában a most folyó építkezések alkalmával a földben egy csontváz találtatott. Az esetről a hatóság értesítve, a kiküldött reudor-orvosi bizottság a csontvázat megvizsgálta, s azt egy férfi maradványainak találta. A csontváz mintegy 30 éve már hogy a földben lett elhelyezve. — Az álvonatu vasut ügye immár befejezettek tekinthető, a mennyiben a város és a személyesen itt levő vállalkozók között a szerződés csakugyan aláíratott. A vállalkozótól nyert értesülésünk alapján irhatjuk, hogy a vasuthoz szükséges sinek három hét alatt itt lesznek; az építkezéshez mi hamarabb hozzá kezdenek, úgy hogy a vasut három hó alatt teljesen kiépítve, a forgalomnak október havában átadható lesz.

Az aug. 2-iki ünnepélyre a főiskolai tanuló ifjúság kebeleben nagyban folytak az előkészületek. A függetlenségi párt és kör az ünnepélyen — mint eddig — ezuttal is testületeileg óhajtván résztvenni, felhívatnak úgy a kör mint a pártköz tartozók, főleg pedig az iparos osztály, hogy a jelzett napon és szokásos időben a kör helyiségében összegyűljen és az ünnepélyre a kör zászlója alatt kivonulni szíveskedjenek. Debreczen, 1883. jul. 30. Kertész István pártelnök, Nagy János körelnök.

A debreczeni sertesbiztosítók tegnap délután gyűlést tartottak a város háza nagytermében. E gyűlésen tárgyalatt az építendő daragómalom ügye; telovastattak mindenkélt a dr. Király Ferenc és Ábrahám László által készített alapszabályok, melyek csekély módosítással elfogadva lettek, s ezzel bátran mondhatjuk, tetet öltött egy igen údvös eszme, mely hivatva lesz Debreczen város kereskedelmét nagyban emelni. Az alapszabályok szerint a társulatnak címe lesz: „Debreczeni részvényi hízalada és kölcsön előlegező társulat. Alaptőkéje egyelőre 100 ezer forint, mely két ezer darab 100 forintos részvény kibocsátása által szerzetik be oly formán, hogy minden egyes részvényre ezuttal csak 50 forint fizetetik be, s alapítási költségek címén 2 frt. A malom és hízalada a kath. temető mellett lévő városi telken lesz felépítve, mely célból a részvénytársaság a hatósághoz már beadott kérvényében 20 hold földet kér megvételre. Az építkezésre vonatkozó, s szintén már kész tervek az építkezési ajánlatok már nemsokára beadhatók lesznek.

Polgári lövöld. A tegnap tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek: legjobb mely lövéssel Jóna Samuel 1 db 2 frtos tallért, legjobb körívessel Kovács Gyula 1 drb 1 frtos tallért.

A fővárosi vendégek tegnap megtekintettek a város egyes nevezetességeit, a főiskola épületét, a Csokonai-szobrot stb. Legjobban meglepte azonban őket a „Bika” vendéglő díszterme, mely véleményük szerint a fővárosban levő dísztermekkel egy sorba helyezhető. A helybeli kereskedő ifjak, mint halljuk, ígéretet tettek, hogy a jövő évben viszonzni fogják a látogatást. A vendégek tiszteletére rendezett táncmulatság, mint már más helyen említettük, kitünő vidám kedvben folyt. E vigilmon megjelent hölgyközönség közül a nagy tömegben következők neveit jegyeztettük fel: Urnők: Handtel Vilmosné, Herich Károlyné (Budapestről), Ormós Arnoldné, Varga Lajosné, Römer Simonné, Gordy Károlyné, Jánossy Józsefné, Smidtné, Sichernmann Hermanné, Lujossiné, Emmertné, Márk Eudréne, Schwarz M. Benőné, Michelsteterne, dr. Sik Jánosné, Rubletzky Istvánné (Bpestől), Heider Ödönne, Hutirainé (Bpestől), Rubletzky Károlyné (Bpestől), Felleginé (Bpestől), Tetey Nándorné (Bpestől), Polonyi Andorné, Mayer Ferenczné, öz. Veres Lászlóné, öz. Macher Rudolfiné, Ferenczy Elekne, Kálmánchelyiné, Strassberg Mórne. Kísaszonok: Heine Margit, Handtel Vilma, Derzi Irma, Tóth nővérek, Czukor Paula, Schmidt Paula, Gaszner Ida, Kammer Irma (Bpestől), Ormós nővérek, Klein Róza, Sztriberni Irma, Erdős nővérek, Antal Anna, Márton k. a., Altmann Gizella, Wittenberger k. a., Sichernmann Blanka, Lajossy nővérek, Rosenfeld Hermin, Emmert nővérek, Márk Ilka, Szabó Emma, Goldberger Regina (Miskolcz), Marjalaky nővérek, Blau Henriette.

A helybeli kath. gimnásiumban közelebb már nagy változások lesznek; mint épen lapunk zártkör értesülünk, Harmath Gergely kath. gimnásiumi igazgató Szegebre, Weber Antal ugyane gymnasium tanára Temesvárra, Vas Károly szintén kath. tanár Lévára helyeztetek át. Helyettük igazgatóul Vónoki Pál N.-Kanizsáról, Gyárvás József Podolimból, Erdhardt Károly Szabolcsból s végül egy úresedésben levő tanári állomásra Vég József Kecskemétről idehelyeztetek.

Nyilvános köszönet. Kiss József, kirtanfelfügylő f. é. mártius hó 9-én 301 sz. a debreczeni izraelita vallástudodabeli szegény tanulóknak a kötelező tantárgyakra való tanítására céljából a helybeli izraelita közönséghez egy adakozásra való felhívást közre bocsátván, engem, mint tanbizottsági tagot, a gyűjtés foganatosításával bízott meg. Megbízásomban eljárva, erkölcsi kötelességemnek tartom a gyűjtés eredményét következőleg elűtntetni: Adakoztak: Debreczeni statususú izr. hitközség 20 frt; congressusú izr. hitközség 10 frt; Rozenfeld Salamon 1 frt; Rozenfeld Márton 1 frt; Weisz József 1 frt; Veres József 1 frt; Hidvéger Mihály 2 frt; Weinberger Lajos 1 frt; Michelstáder Henrik 1 frt; Kohn testvérek 1 frt; Silberman Joachim 1 frt; Hirsfeld Ármun 1 frt; Weisz M. B. 2 frt; Fischer Adl. 50 frt; Rosenberg Albert 50 frt; Grausz Mór 50 frt; Kupfer József id. 50 frt; Unger Benjamin E. 1 frt; Weisz Sam. ifj. 50 frt; Löblövics János 1 frt; Schwarz Lázár 60 frt; Rozenfeld Dániel 50 frt; Klein Mór Balkányról 2 frt; Reich Sámuel 50 frt; Stern Herman 1 frt; Pollácsék Lipót 50 frt; Grove Adolf 50 frt; Lichtschén Márton 5 frt; Lichtschén Sámuel 5 frt; Lichtschén Menyihért 5 frt; Köhn Salamon 1 frt; Frankel Ferenc 50 frt; Fülöp Sámuel 1 frt; Wein Dániel 1 frt; Jakabovics Gyuláné 2 frt 50 kr; összesen tehát 80 forintot. — Fogadják a tisz. adakozók a népevelés és humanizmus nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Debreczen, 1883. július hó 28-án. J a k a b o v i c s C y l u s .

Utóállítás tartatik f. év augusztus hó 2-ikán, melyre az érdekeltek figyelemzetnek. Vilmos Lajos sörházában holnap este a Magyarai testvérek zenekara fog zeneestélyt rendezni.

Muzsák.

Déri Gyula, a „Nemzeti Ujság” című filozemita képes napilap főszerkesztője, e lapban „Az elzúllott felisten” című regényt kezd meg.

Doppler Ferenc. A hazánkbanis működött zeneköltő, „Vanda” és „Benyovszky” operák s a „Meluzina” balett szerzője nincs többé! Bécs mellett Bädenből péntekről jelentik, hogy Doppler hosszas, kínos betegség után tegnap este, élte 63 évében elhunyt.

Apró-cseprő.

A Bouffes Parisiennes egyik csinos stasztiztánéja a napokban visszaérkezett Olaszországból, hol egy közvényes öreg ur társaságában volt.

„Váltál Velezében is?” kérdezte egyik barátja.

„Természetesen, csak hogy nagyon rossz szul éreztük magunkat, épen előtötte az árviz, úgy, hogy csak csónakokon mehetünk az utcákon.

Nem bánjuk meg soha, hogy keveset ettünk. Jefferson.

Biró: Hogy panaszolhatja be azt az embert, hiszen csak azt mondta magának, hogy „biztosítom önt!” — Panaszos: Éppen abban van az infámia! Ez az ember egy sertesbiztosító-társulat ügynöke.

Marienne. Kis tintafolt az ujjadon, Barátod az iródalom; S mi több, munkása vagy neki, Munkád a kiadó lesi! Mondják, hogy sikerült darab. Szeret babérokat arat! Ezért rongtota a hímnap, Ebeded el t a — gyomromat... Julius.

A nép azt még könnyen eltűri, hogy újabbnál újabb alókat hajtának be tőle, mert azt hiszi, hogy huz valami hasznót abból, amire a tőle kért pénzt kötik: de ha meggyalazzák, akkor nagyon érzi szerencsétlenségét s minden lehető bajt ennek tulajdonít. Montesquieu.

Legujabb.

Nyiregyháza. jul. 30. — (A „Debreczen” saját tudósítójától.) — Seyfert közbíró a tárgyalások végzetével — a mint hírlik — Debreczenbe jő s itt Klein földbírtokos vendége leend. A nevezetes férfiú fogadtatására megfelelő előkészületek történek.

Kornis elnök tárgyalás után rögtön megkezdí több havi szünetét s fürdőbe vonul. Lekötésnére vonatkozó hírek czélatos kohlmanysok tekintendők.

Nyiregyháza, jul. 30. (A „Debreczen” saját tudósítójától.) Friedmann védő ügyvéd Debreczenben járván e napokban, egy nyilatkozat, hogy Eötvös a védelem határozott óhajára mai védbeszédében tartózkodni fog minden személységedéstől.

Nyiregyháza, jul. 28. (A „Debreczen” külföldi tudósítójától.) Teljes fölmentő ítélet esetén az összes vádlottak, mint rendszeren, börtönörök és csendörök kíséretében szállítatnak a fogházba, honnan a delutáni vonathoz kísérik őket és valamennyiöknek rögtön el kell utaznia. A vádlottak családjai, rokonsága már csaknem teljes számmal Nyiregyházán vannak. Hétfőn véget érne a tárgyalás, ezután szünet következik az ítélet kihirdetéséig. — Valótlan azon hir, hogy a törvényesek máris dolgozik az ítélet formulázásán. Szalay Károly magánvádló kedden kimerítően válaszol a védők előadásaira, kik az ő előadásával foglalkoztak.

Nyiregyháza, jul. 28. (A „Debreczen” saját tudósítójától.) Helybeli kiváló polgárok körében itt mozgalom indult meg az iránt, hogy az ítélet-hirdetés napján Korniss Ferenc törvényeségi elnöknek fáklyásmenet rendeztesse. A mozgalom híre általános lelkesüléssel fogadtatott és a megválasztás akadálya nem ütközhetik.

Nyiregyháza, jul. 30. (A „Debreczen” tud. távirata.) Zoltán János alispán Nyiregyházára megérkezett. Megérkezése a védők beszédéről nyert előleges értesítéssel hozhatók összekötetésbe.

Nyiregyháza, jul. 30. A „Debreczen” saját tud. távirata. Delelőtt 8 órakor elnök megnyitja a tárgyalást. Eötvös Károly szólal fel. A tárgyalás folyamában felállított elvekből, tehát hamis alpból kiindulva ismétli gyalró hypotheziseit: a sakterek Szabolcsmegye közönsége és tisztikarának szerencsétlen áldozata; a dadai hulla Solymosi Eszteré volt. Sofismái, tudományosságát szvenlő alkövetkeztetései nincsenek a várt káprázato hatással. Valóságos pazarlása a szóközi erőnek.

Nyiregyháza, jul. 29. (Saját tudósítók távirata.) Az elnök a holnapi tárgyalás kezdetén be fogja jelenteni, hogy Szikszay Pál megyei főügyész, dr. Heumann Ignác ügyvéd ellen tegnapi beszédeért keresetét indított, a törvényesek, és közhatalosi tisztviselők rágalmazása miatt.

Nyiregyháza, jul. 30. (A „Debreczen” saját tud. távirata.) Eötvös Károly d. u. 2 óra harmincz perczok még mindig beszél. Magánvádló válasza s egy védőnek erre várható észrevételei holnap delelőtt.

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE. Kiadó KUTASI IMRE.

NYILT-TÉR.

Egy nyilatkozatot akartunk f. hó 25-én a „Debreczen” nyilt-terében kiadni.

Mint hogy azonban a „Debreczen” kiadójának nyilatkozata szerint dr. Somogyi Zoltán ur, elég ügyes volt a kiadó tudán kívül, a szedő gyerektől ezen nyilatkozatot elkérni, s helyette egy általa áírt nyilatkozatot adni ki a „Debreczen” f. hó 26-diki számanak nyilt-terében; s mint hogy Somogyi ur e nyilatkozatában alapszabályt ugyanugyan teszi közzé, mit mi bann alapszabályt ugyanugyan teszi közzé, mit mi bann közölni akartunk; sőt maga közli a saját maga használtanságáról kiállított sajtókeze bizonyítványt is: hát talanságáról kiállított sajtókeze bizonyítványt is: hát nekünk nem maradt más hátra, mint legfeljebb megköszönni a közönség bizni annak elbírálását, hogy ily sajátkeze bizonyítványt saját maga általi közlése nem méltán jogos-e fel bennünket arra, hogy Somogyi urtól minde kártársi szolidaritást nyiltan megtagadjunk. Debreczen, 1883. július 29.

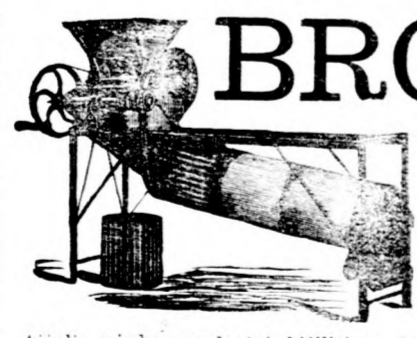
Dr. Mezey Gyula, Dr. Tomm Béla.

E rovatban közztetek nem vállal felelőséget a szerk.

Befizetés	Ertékpapírok		Utolsó árkelet		Befizetés	Ertékpapírok		Utolsó árkelet		Befizetés	Ertékpapírok		Utolsó árkelet				
	penz	árú	penz	árú		penz	árú	penz	árú								
Allamadósságok.					c) Gözmalmok.					Magy. arany v. ezüst							
Magyar aranyjár. adómentes	6%	119.75	120.—	500	Concordia-malom	555.—	565.—	500	Magy. jelzálogbank	5%	120.—	120.50	500	Első budapesti-malom	1260.—	1280.—	
Magyar papírjárdék	4%	88.55	88.80	500	Első budapesti-malom	1260.—	1280.—	200	" ált. földh. r. v. t.	6%	98.25	98.75	500	Erzsébet-malom	248.—	250.—	
Magyar vasúti kölcsön 120 frt	5%	137.25	138.—	200	Hengermalom	555.—	657.—	160	Osztrák-magy. bank o. é.	5%	100.20	101.—	200	Luiza-malom	290.—	291.—	
" egy év db.	5%	134.25	134.75	200	Moinárok és sütők-malma	392.—	393.—	200	" " " " " " " " " "	4 1/2%	100.10	100.35	200	Molnárak és sütők-malma	392.—	393.—	
" gömöri áll. zálogl.	5%	—	—	1000	Pannonia-malom	1315.—	1320.—	300	Pesti magy. keresk. bank	6%	101.50	102.—	1000	Pannonia-malom	1315.—	1320.—	
" 1869. kel. v. áll. kotv.	5%	89.25	89.75	300	Viktoria-malom	444.—	448.—	200	" Albina" tak. és hit. int.	6%	99.50	100.—	200	Viktoria-malom	444.—	448.—	
" 1873. " ar. v. ez. 5"	5%	109.50	110.50	d) Közlekedési vállalatok.					Elsőségek								
" 1876. " ar.	5%	93.75	94.25	200	Alföld-fiumei vasut	—	—	200	Alföld-fiumei vasut	5%	98.25	98.75	200	Báttaszék-domb-zák. v.	—	—	
" nyereségek 100 frt	5%	115.—	115.50	200	Báttaszék-domb-zák. v.	167.50	168.50	200	" " " " " " " " " "	5%	93.50	94.50	200	Déli vasut	166.—	166.50	
" 50 frt darab.	5%	115.—	115.50	200	Déli vasut	166.—	166.50	200	Báttaszék-dombvár zék.	5%	93.50	94.—	200	Északkeleti vasut	142.50	143.—	
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	109.25	109.75	200	Érdélyi vasut	161.—	162.—	300	Dunagőzh.-társ.	5%	—	—	200	Győr-sopron ebfurti vasut	160.50	161.50	
1871-ki magyar államkölcsön	5%	110.—	111.—	200	Győr-sopron ebfurti vasut	160.50	161.50	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Kassa-oderbergi vasut	—	—	
1873-ki " " " "	5%	110.—	111.—	200	Kassa-oderbergi vasut	—	—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Magyar galicziai vasut	143.—	144.—	
Földteherm. kötvény magyar	5%	98.50	99.50	200	Magyar galicziai vasut	143.—	144.—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	M. nyugati vasut	159.—	160.—	
" 1868. zár. 5"	5%	96.—	96.75	200	M. nyugati vasut	159.—	160.—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Osztrák állami vasut	164.—	164.50	
" temesi " " "	5%	97.75	98.25	200	Osztrák állami vasut	164.—	164.50	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Pécs-barcsi vasut	333.50	334.—	
" 1867. zár. 5"	5%	96.—	96.50	200	Pécs-barcsi vasut	333.50	334.—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Tiszavidéki vasut	220.—	222.—	
" horv. orsz. 5"	5%	99.—	102.—	200	Tiszavidéki vasut	220.—	222.—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Osztrák dunagőzhajózási társ.	247.50	248.25	
" erdélyi " " "	5%	97.50	98.50	200	Osztrák dunagőzhajózási társ.	247.50	248.25	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Budai hegypálya	599.—	603.—	
M. jelz. urb. vált. kötvény	5%	93.25	93.75	200	Budai hegypálya	599.—	603.—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	Pesti közúti vaspálya	440.—	441.50	
K. horv.-szláv. jelz. földh.	5%	96.50	97.50	200	Pesti közúti vaspálya	440.—	441.50	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—	200	" " " " " " " " " "	265.—	—	
Szólódezsma váltáság kötvény	5%	97.75	98.25	e) Takarékpénztárak.					Magánsorsjegyek								
M. kir. kamatos pénztárjegy	—	—	—	50	Budapest III. kerületi	55.—	57.—	200	I. Erdélyi vasut	5%	92.50	93.25	200	Győr-sopron-ebenf. vasut	6%	—	—
Egyes. államad. papírban	4 1/2%	77.75	78.—	100	Czezei	—	—	200	Győr-sopron-ebenf. vasut	6%	—	—	200	Kassa-oderbergi vasut	5%	—	—
ezüst kamat jan. jul.	5%	78.—	78.50	300	Országos központi	524.—	525.—	200	" eperj.-tarn. v. m. r.	5%	94.—	94.50	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—
apr. okt.	5%	78.—	78.50	1000	Pesti első hazai	4600.—	4620.—	200	" osztr.-v. 1879. kibocs.	5%	—	—	200	" " " " " " " " " "	5%	—	—
Osztr. aranyj. 4% kamat	5%	92.25	92.75	200	Pest-budai fővárosi	516.—	518.—	200	" m.-v. 1879. kib. ar.	5%	—	—	200	Osztr. állami vasut	5%	—	—
Osztr. papírjárdék adómentes	5%	118.50	119.50	50	Pest külvárosi	—	—	100	Osztr. állami vasut	5%	—	—	100	Tiszavidéki vasut	5%	—	—
államad. 1854. á. 250 frt	5%	129.50	130.50	50	Pakrac-daruvár-kutinjai	—	—	100	Budapesti lánchíd	6%	103.50	104.—	100	Budapesti lánchíd	6%	103.50	104.—
Kisorsolás 1860-ból á. 500 frt	5%	137.—	138.—	50	" " " " " " " " " "	123.50	124.—	100	Budapesti malom	6%	96.75	97.25	100	Budapesti malom	6%	96.75	97.25
" 1864-ből á. 100 frt	5%	170.50	171.50	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Kösz. és téglagy. kötelezv.	6%	—	—	100	Kösz. és téglagy. kötelezv.	6%	—	—
" 1864-ből á. 100 frt	5%	170.50	171.50	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Lloyd- és tőzsde épület	5%	—	—	100	Lloyd- és tőzsde épület	5%	—	—
" 1864-ből á. 50 frt	5%	104.25	104.75	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Pénznekem.								
Pestv. kölcs. 1870-ből	6%	104.25	104.75	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Cs. kir. arany (vert)	—	5.67	5.69	100	Cs. kir. arany (vert)	—	5.67	5.69
1871-ből	6%	97.—	97.25	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	" " " " " " " " " "	—	5.62	5.64	100	" " " " " " " " " "	—	9.47	9.49
Budapesti kölcs. 1880.	5%	32.—	33.—	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Osztr.-magyar 8 frtos arany	—	9.47	9.49	100	20 frankos arany	—	9.47	9.49
Szerbiai nyeres. kölcsön	3%	—	—	100	" " " " " " " " " "	—	—	100	Török arany ára	—	—	—	100	Osztrák és magy. ezüst.	—	—	—
Részvények.					f) Különfélé vállalatok.					Váltók árfolyama (3 óra).							
a) Bankok.					105 Alagut					Német bankp. 100 n. b. m.							
200	Által. magyar munic. hitelint.	205.—	210.—	80	Általános waggon köcsönző társ.	108.—	110.—	400	Amsterdam 100 holl. frtért	98.—	98.25	300	Brussel 100 frankért	47.10	47.20		
120	Angol-osztrák bank	—	—	150	Franklin-társulat	87.—	88.—	400	Páris 100 frankért	47.10	47.20	300	Marseille 100 frankért	47.10	47.20		
100	Budap. bankgy. részv. társ.	102.25	102.75	200	Ganz- és társa-féle vasöntöde	145.—	146.—	200	Svájci pénzp. 100 frankért	47.10	47.20	300	Zürich 100 frankért	47.10	47.20		
200	Franko-magyarbank	—	—	200	Gschwindt-féle szeszgyár	702.—	708.—	200	London 10 font sterlingért	119.20	119.35	300	Szentpétervár 100 rubelért	—	—		
100	Horvát leszámítoló-bank	—	—	200	Gyapju-mosó és bizom. I. m.	415.—	420.—	200	Milano 100 lire nuovo ital.	—	—	300	—	—	—		
80	Budapesti iparbank	40.—	41.—	200	Kereskedő testületi épület	—	—	200	Magánsorsjegyek								
100	Központi ipartárs. hitelint.	—	—	200	Könyvnyomda „Atheueum“	590.—	595.—	200	Osztrák hitelintézet	170.—	171.—	200	Budavári sorsjegy	38.50	39.50		
100	Magy. ált. földhitel-részv. társaság	289.75	290.25	50	Pesti	825.—	—	200	Keglevich	19.—	20.—	200	Pálffy	34.—	34.50		
200	Magy. általános hitelbank	216.—	218.—	85	Köszén és téglagy. (Drasche)	156.—	156.50	200	Pénznekem.								
200	Magyar jelzálog hitelbank	108.75	109.—	100	Pesti építő társaság	—	—	200	Cs. kir. arany (kör)	—	5.62	5.64	200	Osztr.-magyar 8 frtos arany	—	9.47	9.49
200	Magyar leszám. és pénzv. b.	—	—	100	Rimamurányi vasmű	—	—	200	Osztr. magy. 8 frtos arany	—	9.47	9.49	200	20 frankos arany	—	9.47	9.49
160	Magyar országos bank részv. társ.	94.50	94.75	100	" " " " " " " " " "	121.50	122.50	200	Török arany ára	—	—	—	200	Osztrák és magy. ezüst.	—	—	—
300	Osztrák hitelintézet	—	—	100	Salgótarjáni közszénbánya	112.—	113.—	200	Nemet birod. bankjegy. 100 m.	58.35	58.45	200	Váltók árfolyama (3 óra).				
150	Osztrák-magyar-bank	290.60	290.80	200	Schlick-féle	287.—	288.—	200	Cs. kir. arany (vert)	—	5.67	5.69	200	Német bankp. 100 n. b. m.	58.40	58.55	
500	I. magyar iparbank	825.—	830.—	200	Sertőződe első magyar	690.—	693.—	200	" " " " " " " " " "	—	5.62	5.64	200	Amsterdam 100 holl. frtért	98.—	98.25	
500	Pesti kereskedelmi-bank	171.—	172.—	200	Sertőződe első magyar	345.—	348.—	200	Brussel 100 frankért	47.10	47.20	200	Páris 100 frankért	47.10	47.20		
500	Pesti m. ker. b. előv. j. n.	593.—	594.—	200	Sóskuti kőbánya	45.—	50.—	200	Marseille 100 frankért	47.10	47.20	200	Svájci pénzp. 100 frankért	47.10	47.20		
100	Sziszeki hitelbank	—	—	200	Spódium- és csonliszt-gyár	277.—	278.—	200	Zürich 100 frankért	47.10	47.20	200	London 10 font sterlingért	119.20	119.35		
100	Unionbank	113.—	114.—	200	Szálloda-részvénytársaság	104.—	115.—	200	Szentpétervár 100 rubelért	—	—	200	Milano 100 lire nuovo ital.	—	—		
b) Biztosító társulatok.					Záloglevelek.												
200	Bécsi biztosító társulat	230.—	232.—	5 1/2%	Magyar földhitelintézet	101.—	101.75	5%									
200	Bécsi életbizt. intézet	245.—	243.—	5%	" " " " " " " " " "	100.15	100.30	4 1/2%									
2000	Első magyar biztosító-társaság	3450.—	3475.—	4 1/2%	" " " " " " " " " "	93.75	94.25	4%									
50	Fonciére pesti bizt. intézet	40.50	41.—														
50	Magyar-francia biztosító-társaság	—	—														
300	Pannonia visszabiztosító-társaság	975.—	1000.—														

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára
BUDAPEST gyár: külső váci-ut.
raktár: váci-körút 68.

Szabadalmazott
hármastékeket
közönséges és acél-ékeket
cséplőgép-lemez-szítákat
gőzcséplő és járgánycséplőkész.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett

Trieur-jeit

váltható szítákkal.

Gabona tisztító-rostákat.
Tengeri-morzsolókat.

Lyukas-tott és hasított lemezeket, malomok, méhészeti és technikai czélokra.

járgány-cséplőgépeket

és minden egyéb gazdasági gépeket.

Továbbá e téren a legjobbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3 án 17,567 sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kilo ára 55 trt.
Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Titkos betegségeket

gyógyít legújabb tudományos kutatások alapján, még a legkétesebb esetekben is, minden hivatás-zavarás nélkül. Épen úgy kigyógyítottom a **titkos ifjukori bűnök** (Onania) gonosz következményeit, **idegbomlás és tehetetlenséget.**

Dr. BELLA,
tudós társaságok tagja sat. Paris, 6. Place de la Nation, 6.

A legjobb

SZIVARKA PAPIR

LE HOUBLON

Francia gyártmány
utánzásoktól óvatik!!!

E szivarkapapír csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden kárton az alatt látható védjeggyel és aláírással van ellátva.

Howley & Henry
Propriétaires
Cawley & Henry, allége 7 abrikanten, PARIS

Kapható helyben: Baum Miksanál.

Előzetes
Helyben és post
Egy évre
Fél évre
Negyed évre

Egyes szavak

A lap szellemi rész
don közlemény öpít
ház földszint, a sz
bérmentve k
Előfizetheti
TELEGGDI K. I.
OSÁTHY K. I.
Kereskedőházban a
talsán KUTASI
nyomdájában a s
ujj

Pártunk

(r. e.)
ügy lebonnyol
osztálynak,
legkivált nek
különösen le
dével, s leho
nunk, mely t
még inkább

Ha végül
tendő lefolyá
kérdés lefolyá
vetkezettve s
ítélve — az
a hála reánk